

роботи правоохоронного органу. Таким чином ми наглядно можемо побачити необ'єктивність оцінки ефективності роботи підрозділів Національної поліції на підставі «палочної» системи.

Надзвичайно важливим є зміна підходів до оцінки ефективності роботи саме підрозділів превентивної діяльності Національної поліції, адже їх працівники найбільше спілкуються з населенням, особливо поза великими мегаполісами, де не має патрульної поліції.

Повний відхід від цифрового показника оцінки ефективності роботи підрозділів Національної поліції має відбутися негайно, адже в умовах воєнного стану неможливо налагодити роботу, яка буде передбачати виконання «планів», а штучне їх коригування відволікатиме від основних функціональних обов'язків поліцейського – захист прав та свобод громадян.

Ми переживаємо новий етап і війна відкоригувала рівень довіри населення до поліції у бік його зростання. Головне не втратити його після війни, забезпечивши при цьому стабільний ріст професіоналізму поліцейських.

Список використаних джерел:

1. Матяш Т. Росія втратила в Україні вже 30 350 військових. URL: https://lb.ua/society/2022/05/30/518360_rosiya_vtratila_ukraini_vzhe_30_350.html

Ірина ДРОК,
науковий співробітник навчально-наукової
лабораторії з дослідження проблем
превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

**ЗАПРОВАДЖЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ЗА ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНИХ ОБМЕЖЕНЬ В УМОВАХ ДІЇ
ВОЄННОГО СТАНУ**

Запровадження режиму воєнного стану в Україні, починаючи з 24 лютого 2022 року [1], спричинило цілий ряд обмежень, які стосуються правил поведінки цивільних осіб. Наслідками порушень встановлених обмежень можуть стати людські втрати, перепони для проведення військових дій силами ЗСУ, надання пасивної допомоги збройним силам російської федерації, невиконання положень Закону України «про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», тощо. Відповідно застосування з боку держави засобів для унеможливлення вказаних дій – першочергове завдання, яке мало

бути реалізоване ще від початку військового вторгнення.

У межах даної роботи ми зупинимося на встановленні адміністративної відповідальності за порушення таких обмежень, як комендантська година та спеціальний режим світломаскування, що запропонована авторами проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану» (реєстр. № 7356 від 09.05.2022) [2].

Так, вказаний нами проєкт містить положення щодо доповнення КУпАП статтею 210-2, яка встановлює адміністративну відповідальність за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану. Зокрема частина перша передбачає склад адміністративного правопорушення – порушення комендантської години, а частина друга – порушення спеціального режиму світломаскування під час дії воєнного стану. Аналіз запропонованої авторами законопроєкту норми дозволяє запропонувати декілька напрямків її удосконалення.

Варто відзначити, що на нормативному рівні поняття «комендантська година» та «спеціальний режим світломаскування» не визначено. Практика введених обмежень під час запровадження комендантської години в Україні дозволяє акцентувати на тому, що не тільки обмежене пересування людей та рух автотранспорту складає зміст такого режиму, на чому наголошено в запропонованій нормі. Змінився режим роботи підприємств, установ, організацій, транспортна розв'язка, тощо. Тобто намагання авторів визначити у нормі статті КУпАП поняття «комендантська година» є неповним, а на наш погляд, і не є потрібним, адже бланкетний характер норми дає можливість окремо розкрити зміст поняття комендантської години, особливості та умови запровадження такого режиму, суб'єктів його встановлення та інші докладні питання в окремому законі або підзаконному акті з метою унеможливлення підміни понять або створення юридичних прогалів у майбутньому. Крім того, зважаючи на назву статті, формулювання «під час дії воєнного стану» варто залишити у першій її частині.

Те саме стосується спеціального режиму світломаскування, адже визначення поняття нормотворці не дають, які обмеження – не зрозуміло (наприклад, чи дозволяється приглушене світло, наскільки саме воно може бути яскравим, тощо). Також не встановлено, який суб'єкт має приймати рішення про встановлення такого режиму. Знову ж таки бланкетний характер норми дозволяє формулювання, використане авторами, проте потребує подальшого нормативного відпрацювання шляхом прийняття додаткових актів з метою роз'яснення понять та їх особливостей.

Окремо автори аналізованого нами законопроєкту пропонують встановити адміністративну відповідальність за порушення комендантської години у межах прикордонної смуги, доповнивши відповідною частиною статтю 202 КУпАП. Згідно пункту 2 підпункту 3 Положення про

прикордонний режим, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України «Про прикордонний режим» від 27 липня 1998 р. № 1147, прикордонна смуга – ділянка місцевості, яка встановлюється безпосередньо вздовж державного кордону на його сухопутних ділянках або вздовж берегів прикордонних річок, озер та інших водойм, завширшки 5 кілометрів від лінії державного кордону, але не може бути меншою від ширини смуги місцевості, що розташована в межах від лінії державного кордону до лінії прикордонних інженерних споруд. При цьому до прикордонної смуги не включаються населені пункти і місця масового відпочинку населення [4].

Водночас в умовах дії воєнного стану більшого значення для контролю виконання умов запровадження комендантської години набувають території, які вважаються не прикордонною смугою, а прифронтовою зоною. Проте після закінчення бойових дій та відведення військ агресора на територію російської федерації, можливо і прикордонна смуга потребуватиме більш ретельного контролю виконання умов комендантської години. З огляду на викладене пропонуємо не прибирати із запропонованої норми термін «прикордонна смуга», а доповнити норму ще й словами «та прифронтової зони» після слова «смуги» у диспозиції аналізованої нами частини статті. Поняття прифронтової зони та приналежність конкретних територій України такій зоні також має бути визначено нормативно, наприклад, відповідною Постановою Кабінету Міністрів України у кожному конкретному випадку.

Водночас варто зауважити і на інших обмеженнях, які пов'язані із введенням режиму воєнного стану в Україні, за порушення яких має бути встановлена адміністративна відповідальність. Зокрема доповнюючи зміст статті 156 КУпАП кваліфікуючою частиною, автори законопроекту встановлюють адміністративну відповідальність за порушення встановлених обмежень щодо продажу алкогольних напоїв під час дії воєнного стану. Не зрозумілою видається висловлена позиція, адже стаття в цілому передбачає відповідальність за порушення правил торгівлі пивом, алкогольними, слабоалкогольними напоями. Враховуючи бланкетний характер норми, можемо констатувати, що під час дії воєнного стану можуть бути прийняті уповноваженими особами рішення щодо обмеження продажу не тільки алкогольних напоїв, а й пива та слабоалкогольних напоїв. Саме тому пропонуємо доповнити частину 5 статті 156 КУпАП словами «пива» після слів «продажу», а також «та слабоалкогольних» після слова «алкогольних» в диспозиції названої частини. Тобто розширити зміст запропонованої редакції частини статті.

Подальший аналіз законопроекту дає змогу констатувати доречність та необхідність запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану шляхом введення у зміст КУпАП статті 210-2. Це матеріальна частина адміністративного права, але для забезпечення її реалізації необхідно створити відповідний механізм.

Автори законопроекту наділили повноваженнями щодо розгляду справ про такі правопорушення уповноважених осіб Національної поліції України, запропонувавши внести зміни до статті 222 КУпАП. Проте поза увагою залишаються суб'єкти, які мають складати протоколи про такі адміністративні правопорушення, адже зміни до статті 255 КУпАП запропоновані не були.

Згідно частини 2 статті 258 КУпАП «Випадки, коли протокол про адміністративне правопорушення не складається» протокол не складається у разі вчинення адміністративних правопорушень, розгляд яких віднесено до компетенції Національної поліції. Але частина 5 цієї ж норми говорить нам про те, що, якщо під час складання постанови у справі про адміністративне правопорушення особа осперить допущене порушення і адміністративне стягнення, що на неї накладається, то уповноважена посадова особа зобов'язана скласти протокол про адміністративне правопорушення відповідно до вимог статті 256 КУпАП, крім випадків притягнення особи до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого статтею 185-3 цього Кодексу, правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, у тому числі зафіксованих в автоматичному режимі, безпеки на автомобільному транспорті, зафіксованих за допомогою засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, у тому числі в автоматичному режимі, та правопорушень, передбачених статтею 132-2 цього Кодексу, або порушень правил зупинки, стоянки, паркування транспортних засобів, зафіксованих у режимі фотозйомки (відеозапису). Цей протокол є додатком до постанови у справі про адміністративне правопорушення.

Як бачимо, запропонована стаття 210-2 КУпАП не є виключенням для того, щоб не складати протокол у випадку оскарження постанови, яку виносить поліцейський. Якщо не буде надано компетенції поліцейському щодо складання протоколу про таке адміністративне правопорушення, буде існувати можливість виникнення правової прогалини, коли постанови поліцейських будуть оскаржуватися, а норма не працюватиме. З огляду на викладене пропонуємо доповнити статтю 255 КУпАП і наділити уповноважених осіб Національної поліції повноваженнями щодо складання протоколу про адміністративне правопорушення за статтею 210-2 КУпАП.

Визначені нами проблемні питання підкреслюють актуальність обраного напрямку дослідження, а також вимагають негайного нормативного встановлення адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах війни. Водночас ще раз варто наголосити на необхідності вироблення достатньої підзаконної нормативно-правової бази для унеможливлення підміни понять та використання правових прогалин в судовій практиці оскарження прийнятих поліцейськими рішень, а також на необхідності удосконалення процесуального механізму реалізації запропонованих матеріальних норм права.

Список використаних джерел:

1. Про введення воєнного стану: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2> (дата звернення 01.06.2022р.)
2. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану: проект Закону України від 09.05.2022 реєстр. № 7356. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39569>(дата звернення 01.06.2022р.)
3. Використовувати. Словник української мови: в 11 томах. Том 1, 1970. 412с. URL: <http://sum.in.ua/s/vykorystovuvaty> (дата звернення 01.06.2022р.)
4. Про прикордонний режим: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.07.1998 № 1147. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-98-%D0%BF#Text>(дата звернення 01.06.2022р.)

Дмитро КАЗНАЧЕСЬ,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Важливою складовою наукового пошуку ефективних шляхів формування в Україні громадянського суспільства в умовах воєнного стану, побудови соціальної правової держави є дослідження правоохоронної діяльності різних суб'єктів, серед яких особливої уваги заслуговують правоохоронні органи.

Правоохоронні органи – державні органи, що на підставі відповідного законодавства здійснюють правоохоронну діяльність, яка спрямована на забезпечення законності і правопорядку, захист прав та інтересів громадян, соціальних груп, суспільства і держави, попередження, припинення правопорушень, застосування державного примусу або заходів громадського впливу до осіб, які порушили закон та правопорядок [1].

За останні роки продовжується реформування правоохоронної сфери України, яке безпосередньо торкнулося і МВС України, а саме з прийняттям:

- Концепції першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ [2],
- Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року, які схвалені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023-р (на даний момент цей документ чинний) [3].

Так згідно ст. 2 Закону України «Про державний захист працівників